

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat heti közlönye

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:		A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjaikért kapják.	A lap szerelmi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztárnoknál, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatalnak küldendők.
Egész évre	4 frt.		
Félévre	2 „		
Ne gyedévre	1 „		
		Kéziratokat nem adunk vissza.	

Keresztény színház.

Az „Etudes philosophiques et religieuses“ ez idei juniusi számában Delaporte dr. a keresztény színház eszméjét veti föl. Mert Párizs összes színházai — úgy mond — egyebet sem tudnak produkálni, mint szemérmertlenséget különféle formáiban. A házasságtörést dicsőítik, mentik, elnézik, sőt ráta-
nitják a publikum még tapasztalatlan részét a házasságtörés, hitvesi hűtlenség különböző módozataira. A Spiritisme című dráma nem egyéb mint a házasságtörés bocsánata, az Uj világ (Terre Neuve) egy 20 éves bűn története, a Férfitörvénye (La loi de l'homme) a házasságtörés védelmezése, a Douloureuse ugyan annak fokozatai, sőt a Chemineau egyenesen a fajtalanságra s a vadházasságra való bűzditás.

Igy Delaporte.

Talán ránk is szól ez? Mert mióta a franciák szertelen kultuszát honosította meg irodalmunkban, igen természetes, hogy a budapesti és a kolozsvári színházak a francia színpadok repertoire-darabjait mutatják be a magyar közönségnek s Fáy Béla, Paulay fordításában egy csomó dekadens francia darab került színpadra (Clemenceau, ifj. Dumas drámái stb.) melyeknek semmi közük a keresztény világnézet erkölcsiségéhez s inkább India és Perzsia mint a „művelt Nyugat“ színpadjaira valók.

Trilbyről, erről a jellegzetes zsidórémdrámáról, mely egy ponyvairodalmi regény nyomán készült, nem is szólok; a mint nem jöhetnek szóba natodrangú francia külvárosi színpadokról és orfeumokról importált a Féliszűzek, Ninis és Nebánc virág-féle operettek sem, a melyek éppen nem fin fleur-jei a francia szellemnek, miként ezt az ingyenjegyes zsurnaliszta riporterek a magyar publikumnak teli szájjal s eléggé effrontériával hirdetik, csupán elfajzásai, fattyuhajtásai a franciák aesthetikai érzésének.

De hát az a sorsa minden utánzásnak, hogy szertelenségekben csapong. A tanítványok túltesznek mesterükön és az utánzók karrikaturát faragnak az eredetiből. Színészeink a hatást annak a tulhajtásai-
ban keresik, a mit a francia színészek finom tartózkodással csak sejtetnek. Nálunk kiélezzik a durvaságot, a min a francia színész könnyedén átsiklik; gesztusokkal magyaráznak kivált a vidéki színpadokon, mi talán benne sincs a darab erkölestelenségeinek tárházában.

Igy terjed a mételty, a beléptidíjjal megfizetett-
erkölesi inficiálás város, megye és országszerte; így lesz nevelés a színházak kulturális hatása s így leszen érthető, miért fordul el a jobb izlésű közönség a színháztól, miért küzködnek örökös deficittel a vidéki színházak, miért igyekeznek ballettel, meztelenségekkel és egyéb itt felnem hozható eszközökkel a pénzes aggregéyek és fiatal urak érdeklődését ébren tartani a színpad világjelentő deszkái iránt?

A drámai művészet nagy mesterei nem ezt akarták s mivel a modern dráma függetlenül a görög drámatól, keresztény szertartásokból fejlődött, keresztény világnézetből sarjadt — éppen nem jogosulatlan Delaporte dr. felszólalása, hogy tegyük újra kereszténynyé a színházat, tépjük ki deszkáiból a szenualizmusznak vad gombáit és helyezzük vissza a nemesebb érzelmek, nagy tettek és gondolatok kultuszát!

Nem pietisticus érzélgést, nem felekezeti egyoldalúságot keresünk mi a keresztény színházban — egyes-egyedül a keresztény erkölesi nézetekkel szoros kapcsolatban álló ideális szépnek meghonosítását és távol tartását a színpadtól mindannak, mi a nyers életet a valónál durvábbnak (Ibsen, Prevost) az állati embert az állatnál is alábbvalónak tünteti elénk.

Térjünk vissza Tóth Ede, Rátkay, Szigeti József, Tóth Kálmán, Szigligeti egészséges gondolkodású, tiszta erkölcsű népszinműihez, Csiky Gergelynek társadalmi drámáihoz, folytassuk Katona történelmi drámáinak sorozatát ez —már keresztény színház.

Dr. Czirbusz Géza.

A tanulók szellemi megterheléséről.

Irta: *Dr. Petz Lajosné.*

(Vége.)

Vajjon csak a véletlen játéka mindez, vagy mélyebb igazság rejlik e tények mögött? Ki tudná megmondani? Gondolkozóba ejtik az embert és igen közel fekszik a föltevés, hogy ez a merev tanítási rendszer míg egyrészt tetlenségre kényszerítve lassanként eltörpíti, szükségkép nehézkessé, tunyává teszi a testet: békóba veri a nagyobb szabású lelket is.

Szintelen, phalanszteres kerekeivel megőrli a zsenit, lehorzsolja, megőrli és chablonos tucatmodellebbe formálja az egyéni sajátosságok színes hajtásait, az eredeti teltségek zsenge rütyeit, melyek szabadabban fejlődve, (csak „szabadabban,” de nem „vadon”) így lehet új eszméket, meglepő színeket, duzzadó őserőket hoztak volna működésbe. (Kinek nem jut eszébe Petőfi, Jászai Marink?)

De ez csak föltevés. Nehogy télreértsenek! Mindezekkel távolról sem kívánom kisebbiteni a kultúra áldásait, a tudás, tanulás értékét. E példák csak azt mutatják, hogy az utókor halálját, a világ bámulatát gyakran viték ki olyanok, kiket nem fejtak korán elvont tanulmányokra és hogy nem épp feltétlenül a gyermekkor van praedestinálva ezeknek el-sajátítására. Pótolni lehet érettebb elmével is, ha tudomány-szomjunkat el nem oltották avatatlan kezek.

Bátran kigyomláhatnánk tehát a sok szörszálhasogató, száraz elméletet, kidobhatnánk a felesleges ballasztot, amit csak a feledés számára tanul a gyermek. Tanul győtrődve, megunva. Megunva örökre magát a tanulást, sőt minden komolyabb olvasgatást, s ezzel elzárva maga előtt nemesak a legnemesebb szellemi élvezet kútforrását, hanem az önképzés legtermészetesebb eszközét: a világirodalom kincstárát.

Csak nyírbálják is meg alaposan azokat a vastag, 200—300 oldalra terjedő — vizenyös, homályos mondatokkal teljes — unalmat lehelő tankönyveket. Legyenek csupa rövid, velős, világos, könnyen érthető és könnyen áttekinthető munkák. Arányos, szilárd kis gerincei a tudományoknak, melyre majdan érettebb elmével minden tanuló saját egyéni hajlama, képessége, életszükséglete szerint rak húst, vért és egyéb szerveket.

Természetes, hogy az ekként megtakarított sok-sok szabad időt első sorban a folytonos ülésben, zárt levegőben elpubult, elernyedtt tanuló ifjúságunk testi erejének regenerációjára fordítsuk. De nem a mai merev, pedaus, öröm és vidámság hijával szűkölködő tornaórák szaporításával, hanem a gyermek- és ifjúság játékok, sportok, kedves, üde, változatos nemeinek kultiválásával. Kövessük, utánozzuk ezekben

bizvást az angolokat. Ok a görög atletikának igaz, méltó örökösei.

Jól tudják a praktikus, világos észjárású angolok, hogy nemzeti vagyónuk értékesebb tőkété, főnnállásuk sarkköve nem dús szőnbányákban, füstölő gyárkéményeik légióban, hanem fiaiknak edzett, acélozott izmaiban, férfias bátorságában, szóval a nemzet fizikai erejében rejlik.

Az angol iskolákban a játékokkal éppen olyan rendszeresen foglalkoznak, mint a studiumokkal, hetenkint 20—30 órán! A kisebbek szabadon játszanak. Vigan járja az edzett kis angol fiuk közt naponta a szemekötősi, hattyósi, fogósi, futósi no meg a játékok királya: a labda.

Jellemző, mily két nagy emberről jegyezte fel a történelem, hogy mennyire szerettek labdázni még férfikorban is: Cato a Mars mezőn¹⁾ és Deák Ferenc mint követ a pozsonyi réteken.

A felsőbb osztályokban aztán páratlanul ügyesek és kitartók az angol tanulók a tulajdonképeni atletikai testgyakorlatokban, mint a futás, ugrás, vivás, úzás, boxolás-sonakázás. Miért ne lehetnének azokká a mi fiaink is? Mert amelyik ifjú ez edző sportok egyikét-másikat zsenge korától fogva megszokta, nem is élhet többé nélkül. Talizmánjaivá lesznek és a kártyaasztalok mellől, a kávéházak fojtó légköréből és később megett korban is, a kultúra idegfárasztó műhelyeiből mindig visszavezerlik a nagy, fenéséges természet tiszta, éltető levegőjéhez, mely nemesak egészségesebbé, de jobbá, nyugodtabbá, boldogabbá teszi a a hozzá menekülőt.

Azt hiszem, aligha kezdhetnők áldáshozóbb alkotással nemzeti életünk új ezredét, s bizonynyal nem kisebb szolgálatot tesznek hazájuknak azok, kik a mai egyoldalú tanítást szerencsés kézzel megreformálják, mint a dicső mult fegyverforgató hősei. A lefolyt századokban védőbástyai voltunk a kultúrának a barbár támadások ellen, legyünk résen most is és lássuk be idejkorán, hogy nem kisebb veszély esirája rejlik egy kóros, egyoldalú kultúra túlkapásaiban, a nemzet leendő szellemi tőkéjével üzött helytelen gazdálkodásban.

Vajha a most eggyegyülő tanfériak feladatuk magaslatára emelkedve oldanak meg nagy, fontos missiójukat! Mi bizunk bennük és a Gondviselés áldását kérjük munkájukra. Győrött, 1897. május hó.

Öseink műveltségi állapota.

Irta: *Csomortáni G.*

Ha azon idők íróinak véleményét s ítéletét olvassuk, kik a magyarok iránt elleuséges érzellemmel voltak, azt kellene gondolnunk, hogy öseink a legszánandóbb vadságban éltek.

Oly sötét színek használtattak fel jellemzésökhöz, hogy

1) L. Plutarch.

olvasásuk közben a józan értelem önként azon elvhez tér vissza: „ki sokat mond, semmit se mond.“⁴

A történet örökfenyi útján az elfogultság s rossz akarat mindig a legszerencsétlenebb irányadók voltak.

Mit is várhatunk méltányosság szempontjából azoktól, kik az igazságot csakis másodrangú szereplőnek tekintik az események terén; mit azokról, kik őseink sujtoló karjait nem egyszer ismerték el Isten ostorának? . . . A történész, ha csak saját egyéni nézeteinek főlerősakolója nem akar lenni, nem felejtethi ki a kort s annak szellemét. Ez időben Európa többi népei sem állhattak a műveltség magaslatán, vagy ott sem, a hol őseink.

Európa egyik legműveltebb népéről a franciáról is, a boryátok ellen intézett hadviseléséből kifolyólag azt jegyzi meg Porphyrogenitus Constantinus: „Letépték a csecsemőket az anyák kebléről, szétarabolták s az ebeknek hányták.“⁴ De ha az annyira kürtölt német humanizmust a vallásháborúk idejében, tehát sok századdal később és közelebb őseinktől tekintjük, vérfagyaláló kegyetlenségek nyomaira akadunk.

Saavadra a németek által elkövetett kegyetlenségeknek ily borzalmas képét adja:

„Hányszor hasítottak fel az emberi hasak, hogy a barbárnak jászokul szolgáljanak. Sokszor az anyák méheinek gyümölcsei zabbal és polgyával keverve, a lovaknak abrakul szolgálának.“⁴

De miért fejtegetni tovább ez iszonyú képet. Hisz az ilyenek olvasására önkénytelen is így kiálthat fel minden ember: „akkor hiányzott az emberekből a moralitás minden értelme!“

Az ellenséges felek a legméltatlanabb ítélok mindenkor. Ha tekintetbe vesszük az 1859-iki olasz hadjárat alatt megjelent harc tudósításokat, melyeken az olaszok és németek egyaránt a lelegalacsonyabb kitételekkel osztatnak a barbárok soraiba, akkor nem csodálkozhatunk a messze „mult“ igazságtalan, részrehajtó elfogultság fölött.

Ha őseink műveltségének bebizonyításánál a megdöntetlen történeti tényeket vesszük figyelembe s alapul állítjuk, úgy senki sem tagadhatja. hogy őseink az emberi művelődés s a műveltség érdekében, a honfoglalástól kezdve állandó és tisztességes szolgálatot teljesítettek.

Hihetetlen, hogy valaki oly népet, mely Azsia messze ismeretlen vidékeiről megindulva, annyi idegen elem s hatalom fegyveres színvonalán áttörve Európa legszebb területén ezer vész s küzdelem árán államot alapít, barbárnak tartson.

Hihetetlen, hogy barbár lett volna azon nemzet, mely egy hatalmas birodalmat alapít oly helyen, mely akkor már nyolcszáz évi szaggatottságában, uratlanságában vándorseregeknek szolgálván biztos szálló helyeül, a római művelődést keresztény vallást és a nyugati államszervezkedést fenyegető veszedelem fészkevé lett, mely hegyvidékein és végtelen síkságain folytonváltó lakosságával, hullámzó és forrongó nyugtalanságával eddig szinte hozzáférhetlen volt a nyugati művelődésnek. Megalapítja az államot s annak létjogát oly törvényekre fekteti, melyek az összes művelt világ alkotmányos népei által ezer éven át megmásíthatatlannak ismertettek el. A katonailag jobban szervezett és jobban iskolázott harcias nemzet száz év alatt megváltoztatja megszokott

életrendjét, eltogadja a nyugati világ politikai rendjét, keresztény vallását és művelődését.

Nem lehetett barbár azon nemzet, mely a kormányt egy személyben összpontosítja s mely habár soha idegen fejedelem által igába nem bájátott, mégis büszke szabadságerzetét, mint legdrágább kincsét, alárendeli a közbizalom magasabb igényeinek, mely egy Istent imád s emberi jogait egy növel aránylagosan osztja meg, mely a meggyőzött s meghódolt népeket társnemzetté emelve, egyenlő jogokban részesítette, hogy testvérévé avassa; mely minden vállalatát fontos megbányással kezdi s haladó áldozattal végzi*, mely hazát alkot s királyát szabadon választja** védi jogait, s azokat, kik ezek ellen vétének, büntetés alá vonja, sőt nem ritkán vérükkel adóztatja. Ki tagadhatja tovább műveltségét oly népnek, mely ma is, annyi vihar és romboló század után, annyira szaggatás, annyi elhullatás, annyi irtás után is, a lelket kegyeletes tiszteletbe átfolyó ábrándba ringató ezredéves emlékeinek gyöngyeiből egész tárházat alakíthat, mely mint a habok által hányt természetes bástya ellenállott mindig az újabb hullámok pusztító erejének. Védelmezte s sokszor még vérokonai ellen is azon új családot, melybe idegenül lépett.

Megmértözött először és egyedül a népvándorlás romboló árjaival. Megverte, megtéritette, civilizálta és beolvasztotta a nemzet zömébe a künokat és besenyőket maga, testével, vére fogytáig állta útjokat a mongoloknak a legbatalmasabbat, legveszedelmesebbet pedig a törököt, feltartóztatta és századokon át leketötten foglalkoztatta.

„Még a török uralom alatt, a renaissancenak, a klasszikai világ feltámasztott műveltségének, legkeletibb fészke ő rakta meg; a szomszéd keleti államokba ő vitte a nyomtatott betű világosságát, s ő vetette el a nyugati kultúra magvait.“

Mindezeket figyelembe véve, csak azt mondhatjuk, hogy őseinket csak a rossz szándék és megemészthetetlen gyűlölet nevezhette és nevezheti „barbároknak.“⁽¹⁾

Azonban az egészben az a legkülönösebb, hogy a sötét hír gyártói leginkább az európai népek azon soraiból kerülnek ki, melyek fennmaradásukat, létüket egyedül a magyar nemzetnek, mely vére hullásával a nyugateurópai művelődés fejlődésének, századokon át volt lelkes, kitartó védelmezője! . . .

II.

Őseink műveltségi állapotát és fokozását nemes önérettel bizonyítja Dravkovicznak, a híres pécsi püspöknek a trienti zsinaton tett eme nyilatkozata: „Hogy a németek, hogy az olaszok, hogy a franciák, hogy a lengyelek, hogy más majd minden nemzet nyugalmas biztonságban él, Isten után egyedül csak a magyar nemzetnek köszönhetik.“ II. Pius pápa pedig így nyilatkozik: „A magyarok eddig, hitünk pajzsai, s vallásnak védőfalai valának.“ . . . És mindezekért hála fejében gyalázatot árasztanak multunkra . . . Theiner Agoston, egy elfogulatlan lelkű történész így szól öteimről: „A magyar nemzet az ősi korban kincs, erő, kiterjedt hata-

* Anonym. C. IX.

** Ranzov szerint 80.000 ember jelent meg a Rákoson szabad királyválasztásra. L. Beöthy Zsolt Magyar irodalomtörténet I. köt. 2. ik lapját.

1) Mint most is a román izgatók!

1) Anonym C. I.

lom, tudomány és műveltségre nézve oly fokon állott, hogy azzal alig lehet azon időben valamely népet összehasonlítani.“ Jártások voltak őseink mindazon tudományok és mesterségekben is, melyek házi szükségleteik körébe tartoztak.

Fegyvergyártások jelességében a többi európai népeket, hogy felülmúlták és messze túlszárnyalták, bizonyítja azon tény is, hogy Zobor serege Nyitránál Arpad hada előtt megfutott, „mert a magyarok fegyverei ismeretlenek voltak előttök.“ A Zalánhoz küldött ajándékok között pedig a magyar úrnök által készített fényűzési cikkek is fordultak elő, nevezetesen: arannyal himzett palástok és lobogók. Sőt az Arpadok korát jóval megelőző Attila udvarában is találtattak arany s ezüst készízetek, drága kövek s gyöngyökkel kirakott fegyverek, művészileg összeállítható oszlopos sátrak, menyezetes ágyak, melyek előállításában a hunok kiválóan ügyeskedtek. A magyar ősök építészeti ügyességei mellett tanuskodnak a fennmaradt várak omladéka, melyek, hogy nem voltak közönséges építmények, bizonyítja a Névtelen e kitétele: „Arpad mestereket hozatván, derek fejedelmi lakokat csináltatta.“ Ugyanezt tették a magyarok Erdélyben is.

Attila épületeiről azt jegyzi meg Priscus: „hogy a lakok kitűnőleg fényelt deszkákból épültek s fatornáccal vétették körül, nem erődítési hanem fényűzési szempontból.“

Innen maradt a székelyekre a hunoknak Erdély béréi között hátramaradt egyes utódaira azon szokás, hogy házaikat maiglan is oszlopos, vagy gerendás tornácokkal látják el. Hogy őseink előtt a szobrászat sem volt ismeretlen, bizonyítja I. András törvényei, melyekben világosan ki van mondva: „hogy a magyarok ősi isteneiktől eltérjenek és szobraikat szétrombolják.“ Őseink írásbeli ismerete és tudománya mellett bizonyít a csik-szentmihályi templomban talált felirat is, mely a szibériai sziklába vésett rajzokkal hasonlatosságban egészen azonosnak, megegyezőnek találtatván, közönségesen hon iratnak ismertetett el.

Midőn pedig Arpad a székelyek küldöttségét fogadta, a vérszerződés pontjait kötéblára vésvé adta át a főrabonbánnak, mi azt mutatja, hogy iratok s nyelvük egy és ugyanaz volt. Hogy hová tüntek e megbecsülhetetlen emlékek, fájdalmas kérdés még fájdalmasabb feleletének megoldása II. Endre szigorú rendeleteiben rejlik.

Erdély sokáig őrzé e kincset s csak a legnehezebb idők csapásai alatt ejté ki kezéből, akkor nem sejtve értékét. Pedig egykor, hogy nagyra becsült, bizonyítja az, hogy gyermekeit azon irat tanulmányozására kötelezte. E mellett tanuskodik Szamosközy ezen szavaival: „Fennmaradt még a székelyeknél valami honi írásmód, melyet igen-igen régi scythá őseiktől tanulván meg a maradvék napkeletről hozott.“ „Hogy a székelyek beszéde s viselete magyaros, s hogy irataikban sajátos jegyeik vannak, melyekből egyesek egész szót vagy tárgyat jelentenek“ írja Veit 1555-ben I. Ferdinánd erdélyi hadseregének titkára. Ugyanezt erősítik meg: Telegdi János, Gyarmathi Samu, Veráncs Antal érsek, Székely, Bonfin és többen a bel és külföldi írók közül.

Mind Ezeket egybefoglalva, őseinkről a jeles tudomány buvár Toldyval elmondhatjuk: „E nemzetnek már Ázsiában nagyszerű s fényes multjának kellett lennie.“

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

Prímicia Gyergyó-Ditróban.

Községünk ujonnan fölszentelt ifjú levitája, a vallásos lelkületű, Istenben boldogult öreg kántornak László Istvánnak fia János, e hó 25-én, szent Jakab apostol és vértanú napján mutatta be Istennek az első szent mise áldozatot. Egy évtizednél több, mióta nem látott e nemes község buzgó lakossága ily szép és magasztos ünnepet. A szép számú, fennkölt gondolkodású, s vallásos lelkületű áthatott rokonság férfi és női tagjai, egyformán buzgólkodtak és ke-restek módot, mint tehetnék széppé és a már önmagában magasztos ünnepet még magasztosabbá. Es elmondhatom, hogy a mit az emberi ész és erő megtehet, az meg volt.

Mindenik sietett már az ünnepet megelőző napokban szeretetének s egyszersmint tiszteletének kifejezést adandó, jó kívánataival és szolgálatának fölajánlásával örömet szer-zezni az új papnak.

Ha úgy fejezhetem ki magamat, gyögyörtséggel néz-tem a szép emléktárgyakat, melyek a ragaszkodó szeretet-nek oly szép nyilvánulásai. Nem az értéket néztem, hanem a jóakaró szeretetet. Itt már beigazolva láttam, de csak má-sodszor életemben, hogy a szeretet találékony.

Találékony és nem keresi a magáét, hanem adakozó; mert ezen alkalomra kised templomunkat is remek kivitelű, kézzel himzett, piros szőszék terítővel ajándékozta meg egy Szárhegyen időző, de községünkben működő nemes szív, a primiciáns rokonságából. A Jézus szent Szive, — kinek tisz-teletére építeni szándékoltt gyögyörű templomunk építésének megkezdése főnnakadt, de az eddigi buzgó kitartás meg-fogja azt a közel jövőben valószínű, — fizesse vissza jósa-gát és tegye termékenyvé a jó magot, melyet a reája bizot-tak szívében elhint. Isten fizesse!

Fölvirradt a várva-várt nap reggele is. Bár kissé bo-rús, de kedvezőnek ígérkező időben vártuk a kitűzött órát, melyben a jó „kis papot“ ünnepi menetben az Ur szent, tem-plomába kísérhetjük. A család tagjai a papsággal együtt a primiciáns özv. édes anyjának lakására gyűlt össze és in-nen indult ünnepiesen a templomba. Elöl a megváltás szent jelét, a keresztet elől vivő pap ment, hogy a szent jel látása mindenkit figyelmeztessen a papi hivatal isteni eredetére s eszébe juttassa mindenkinek azt, hogy a testté lett Ige ke-gyelme tette az ifjú papot azzá a mivé lett, mindenkinek mindene.

Utánna négy minisztráns gyerek s 14 korosorús lány, részben az ártatlanság jelével, fehér liliummal, részben imára tartott könyvekkel kezükben; majd a papság következett, s megette főt. Takó János helybeli plebános mint manuductor az új pappal.

A menetet az édes anya, — az oltáranya tek. Csá-szár Józsefné ő nagysága, a testvérek s a szép számú, lel-kes rokonság várta be.

A szülői bázról a templomig két oldalt föllállított zöld ágak és nagyszámú nép sorfala között haladtunk az „Uram hiszlek és reménylek“ éneklése mellett. A templomba a fő-oltárhoz érve, mise előtt a primiciáns, csengő, a nap magasz-tosságától áthatott hangon, a „Veni Sanctet“ intonálva, utánna testvér bátyjának László István kántornak előéneklése mel-

Iett három ezernél is több hang egy szívvel lélekkel rázendítette: „Jöj el Szentlélek Ur Isten . . . oszd ki égi kincsedet.“ Azután a legfölségesebb áldozat bemutatása kezdetét vette. Öröm könnyek toltak szemembe, midőn a szentélyben a tizenhat személyből álló assistentiától és az imádkozó angyalokat jelképező koszos leányok, meg a rokonság tohászai által kísért primiciáns ajkairól, a magasztos „Gloriát“ elhagzani ballottam. Óh Istenem! — gondoltam, miért nem jut gyakrabban ily öröm az embernek?

Evangelium után, a helybeli plebános és manuduktor főtiszt. Takó János állott föl a szószére és a napi evangéliumból kiindulva, miután előbb kegyeletes szavakban megemlékezett az új pap édes atyjáról és ennek vallásos szelleméről: magas szárnyalású és mégis a legegyszerűbb hívő által is könnyen megérthető beszédet tartott a papi hivatal magasztosságáról, mint az Isten és Egyház különös szolgálatáról, mely mindeu időben a legnagyobb tisztelet érdemű. — Mise után az új pap az assistentia és a család tagjaira, áthatott lélekkel adta egyenkint első szt áldását, a nagyszámú népre pedig e napon együttesen, de a következő két napon jelenlévőkre külön-külön.

A kedvezőtlen időjárást bozni ígérkező felbök a szt. mise alatt hatalmasan esepenni kezdettek, mi miatt már csak külön voltunk kénytelenek az új pap édes anyjának iakására menni, a hol ebéd várta a választottakat. — Ebéd alatt a primiciáns rövid szavakban adott kifejezést há-lájának a bold. emlékü Főpásztor iránt s őszinte örömeinek és belső ragaszkodásának az új kegyelmes Atya és nagy-nevű Főpásztor ő méltósága iránt, melyet a vendégek állva hallgattak és zúgó éljenzéssel fogadtak. Majd Takó János manuduktor az új papra, ez pedig a manuduktorra emelte polharát. — Az új papot többen táviratilag is üdvözölték.

Mi igaz lélekkel és őszinte szívből kívánjuk, hogy találja föl az új pap azt az örömet és boldogságot, melyet e pályán keresett, melyet a világ fiai meg nem kaphatnak. Eljen!

16-ik.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Korondon (Udvarhelymegye) az udvh. róm. kat. esp. kerületi tanítóegylet sóvidéki főkkörének folyó év május hó 10-én tartott gyűlésén.

J e l e n v o l t a k :

Elnök főt. Süller István szenttamási, Koucsag Ignác lengyelfalvi, Szabó Elek pálfalvi, Bajna Ferenc farkaslaki, Rettégi József atyhai, Gazda Dénes szovátai, Hadnagy Mihály helybeli lelkészek. Továbbá Tamás József, Gál Sándor, Bálinth József orozshegyi, Török Elek szenttamási, Bartók Albert farkaslaki, Antal János lengyelfalvi, Gáspár János szentléleki, Imre Ferenc, Gyuresovecz Károly és neje atyhai, Udvard Róbert malomfalvi, Lakatos Gáspár pálfalvi, Kiss János és Simonfi Antal szovátai, Kerezi Lajos és László György helybeli, Borbáth József szentkirályi tanítók és a helybeli róm. kat. isk. széki tagjai teljes számban.

T á r g y :

Ünnepélyes „Veni Sancte“ és szent mise után a helybeli róm. kat. elemi népiskola II-ik osztályában káté tanítást tartott Hadnagy Mihály helybeli lelkész „az anyaszentegyház öt parancsáról“, mely után Gyuresovecz Károly atyhai

tanító tanított a beszéd és ért. gyakorlat útján „a lakóhely, szülőföld, család és a községről.“ László György helybeli tanító történelmi oktatást tartott az V. oszt.-ban a mohácsi vérszről illetve II. Lajos királyról. A rendes mindennapi imádság elvégzése után a gyermekek hazabocsáttattak és elők a gyűlést 5 percnél időre felfüggesztette. Azután elnök Süller István felolvasta elnöki megnyitóját „a katekizmus és a tanítóról“, melyben az előbb említett themát igen szépen, vonzóan fejtegetvén, a gyűlés tagjait szokott hévvel szívélyesen üdvözölvén, a gyűlést megnyitotta. A lejes számban megjelent tagok, határtalan örömmel és lelkes éljenzéssel vették tudomásul a gyűlés megnyitását.

A mult gyűlés jegyzőkönyvét a főkköri jegyző Borbáth József olvasta föl, mely azon észrevétellel hitelesítettett, hogy miután az etédi tanító Pál Gyula időközben Püspök úr ő Nagyméltósága által a esik-zsögödi kántor-tanítói állásra kinevezetvén, eltávozott, ennélfogva a program változást szenvedett, mert a gyűlés helyéül Etéd helyett Korond tüzettet ki.

Ezután Bálinth József orozshegyi tanító szavalt „A két ország ölelkezése“ Petőfi Sándortól; ezt követte Kerezi Lajos helybeli k. tanító felolvasása „A tehetségről“, végre Gál Sándor orozshegyi k. tanító előadta Petőfi Sándor „A vándor legény“ című költeményét.

A tárgysorozatban felvett és az egyes szereplő személyek által előadott szavaltatok, tanítások és felolvasásra vonatkozó bírálatok a következőleg ejtettek meg:

1. Hadnagy Mihály helyb. lelkész káté tanítása sikerültnek nyilváníttatott és hitoktató fáradozásaért gyűlés köszönetet szavazott.

2. Gyuresovecz Károly atyhai tanító tanítása több oldalú észrevételek után sikerült.

3. Gál Sándor és Bálinth József orozsh. tanítók szavaltata, úgyszintén Kerezi Lajos helyb. tanító felolvasása éljennel fogadtatott és fáradozásukért gyűlés köszönetet mondott 4. László György helyb. tanító történelmi tanítása sikerült.

Miután Szentgyörgyi Árpád volt atyhai tanító főkkörünk aljegyzője elhalt, helyette aljegyzőül Gyuresovecz Károly atyhai tanító választatott meg.

Indítványul felhozták, hogy mivel sok hasznos és üdvös dolgot tartalmazó elnöki megnyitó és felolvasás szokott gyűléseinken tartatni, ezek megörökítése céljából egy maradó nagy könyv készíttessék: ezen indítványnak az általános tanítói gyűlés elé leendő terjesztésére elnök felkértek.

Jövő gyűlés helye Etéd, esetleg Malomfalva, ideje f. év október hó vége.

T á r g y a :

1. A helybeli tanító tanítása. 2. Kerezi Lajos korondi tanító felolvasása. 3. Gazda Dénes szovátai lelkész káté tanítása. 4. Simonfi Antal szovátai tanító tanítása. 5. Kiss János szovátai tanító szaval. 6. Gyuresovecz Károly atyhai tanító monologot ad elő. 7. Gáspár János szentléleki és Bartók Albert farkaslaki tanító duettiroz.

Több tárgy nem lévén az elnök a gyűlés tagjainak megjelenésükért köszönetet mondván, a gyűlést bezárja.

Kelt mint fenn.

B o r b á t h J ó z s e f s. k.
főkköri jegyző.

A kolozsvári állami építő-, fa- és fémipari szakiskola.

A nm. kereskedelemügyi m. k. Miniszter urnak 36247—1897. sz. a. rendelete értelmében ipari szakiskolánkban új I. osztály fog megnyílni egészen új szervezettel és I—IV. évi tanfolyammal.

I. Asztalos- és géplakatos ipari szak.

A fa- és fémipari tanfolyamok célja: négy évi tanidő alatt a tanulókat a magok iparágában elméletileg és gyakorlatilag képzett iparosokká, műizléssel bíró gyakorlati munkásokká, illetve segédeké és munkavezetőkké képezni ki. A gyakorlati kiképzés az intézettel kapcsolatos műhelyekben történik szakképzett művezetők vezetése alatt. Főlével feltételek:

1. Rendes tanuló lehet mindkét szakon, a ki valamely közép- vagy polgári iskolának legalább 2 osztályát vagy 6 elemi népiskolai osztályt vagy az alsófokú ipariskola 3 osztályát jó sikerrel végezte vagy sikeres felvételi vizsgálatot tesz le, 12. évét betöltötte s orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy kifejelett ép testalkatú. A mennyiben a hely megengedi, rendkívüli tanulók is fölvetetnek, t. i. kik csak egyes tárgyakat kívánnak hallgatói.

2. A felvétel előjegyzés alapján történik a szakiskola igazgatóságánál (Kolozsvár, Mátyás- király-u. 1. szám) f. évi szept. 1-ig. Beküldendők:

a) Keresztlevél. b) Apai vagy gyámi nyilatkozat és kötelezettség, hogy az illető tanulót melyik szakpályára adja és hogy az illető a tanidőt be is fejezi. c) Iskolai bizonyítvány.

3. Felvétetik az asztalos-ipari szakra legfőlebb 5, a géplakatos-ipari szakra legfőlebb 12 tanuló, kik a felvételtől jelentkezésük alapján szeptember elején értesítetnek. A föl nem vett tanulók bizonyítványai ugyanakkor visszaküldetnek.

4. A tanév 1897/98. tanévben kivételesen okt. 1-én kezdődik s a fölvevett tanulók okt. 1—3-án 8—11-ig az igazgatónál személyesen tartoznak jelentkezni.

5. Rendes tanulók tandíjat nem fizetnek; de iskolai szereiket magok tartoznak az átadások szerint beszerezni.

6. Minthogy az 1897/8. tanévtől az I. osztályú tanulók műhelyoktatásukat is az intézetben nyerik, gyakorlati műhelyben nem kell elhelyezve lenniök. Természetesen ez az intézkedés nem alkalmaztatik a II/III. éves tanulóakra, kik tanulmányaikat a régi rendszer szerint fogják befejezni.

7. A végbizonyítványt nyert tanulók munkakönyv nyeresére jogosultak (1949/x — a — 1888) és fölvetetnek műhelygyakornokokul a m. k. államvasutak gépgyárába s a diós-győri vas- és acélgyárába. (53992/VI—1892. és 579333/VI—1896. sz. a. rendeletek).

II. Építő-ipari szak.

1. Az építő-ipari szak, hasonlóan I—IV. évi tanfolyammal s ugyanazon fölvételi feltételekkel megnyílik 1897. nov. 1-én. Jelentkezhetni fentírt igazgatóságánál 15 betöltött életév mellett oly kőmíves-, ács- és kőfaragó-tanulóknak vagy segédeknek, kik iparukban egy év óta foglalkoznak. Felvétetik 11 tanuló.

2. A tanév tart évenként nov. 1— március 31-ig zárólag. A közbeneső félévben a tanuló gyakorlatilag tartozik iparával foglalkozni

3. A jelentkezést a tanuló munkaadó mestere teszi vagy legalább nyilatkozatot ad arról, hogy az oktatás óráira a tanuló rendszeren elküldi és az alatt semmi más munkára nem szorítja.

4. A beiratás ideje okt. 20— nov. 2-ig. Beiratási díj 1 frt, egész évi tandíj 2 frt s a tanítás szereinek használatáért külön 2 frt.

5. A tanulók, kik a teljes négy évfolyamot elvégzik s legalább négy évi gyakorlatot tudnak felmutatni, a nyert végbizonyítvány alapján mint kőmíves-, ács- és kőfaragó mesterek önállóan működhetnek külön vizsgálat nélkül. A 3 évet végzett tanulók csak művezetői képesítést nyernek.

6. Mindhárom szakon levő tanulók részére van 11 db 50 frtos ösztöndíj, mely az I. félévi osztályzat alapján ítéltetik oda.

Sigmond Dezső,
felügy. b. elnök.

Dr. Ferenczi Zoltán,
igazgató.

I R O D A L O M

* **Isten igéje** szentbeszédekben. Szerkeszti: Dr. Halmos Ignác, t. kanonok, papneveldei alkormányzó. A fűdő főegyházmegyei hatóság jóváhagyásával. XXII. évfolyam. 9. füzet. Tartalom. Pünkösd után IX. vasárnapra. A beszéd tárgya: A megtéréshez két dolog szükesség: idő és kegyelem. Dr. Fehér Gyula eszt. szab. kir. vár. plébánostól. Szűz Mária szent neve ünnepére. Szent István király ünnepére. Palkovich Viktor gútai esperes-plébánostól. Pünkösd után XI. vasárnapra. A beszéd tárgya: A kereszttség szertartásairól. Assumtio. Pünkösd után XII. vasárnapra. A beszéd tárgya: A felebaráti szeretet.

* **Az Oktató Néplap** képes újság július 16-iki száma a következő tartalommal jelent meg: Törvény és kényszer. — Az idők jelei. — Paulai szt. Vince. — Hogy lehet fajd kakashat lőni. — A megtért. — Mária érme. — Nyolc nap a szt. földön. — Mindenség és az égi testek. — Kneipp patikája. — Arany A. B. C. — A gazda. — Külföld. — Hazánk. — Talány. — Kéthetenként. — Közgazdaság. — Konyha. — Képeink. — Mulattató. — Találás kérdés. — Szerk. üzenetek. — Budapesti piac. — Az elevenen szerkesztett kis képes újság ára egész évre 2 frt. Megrendelő: Pozsony Ferenciek.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyzetiek.** Opra Lajos homoródkarácsonfalvi és Szekeres János otáhláposbányai lelkészek köiesőösen áthelyeztettek és azonkívül a következő segédlelkészek: Orbán Ferenc Csik-Szent-Mártonból Csik-Szent-Miklósrá, Panajoth Ferenc Gyergyó-Allaluból Csik-Szent-Györgyre és Ince Domokos Csik-Szent-Györgyről Gyergyó-Allaluba. Az újmisések közül: Fazakas Gáspár Csik-Nagy-Boldog-Asszonyra, Ráduly Simon Kézdi-Szent-Lélekre, Sebestyén Antal Oroszhegyre, László János Csik-Szent-Mártonba, Toldalagi Sámuel gróf Segesvárra és Hussek Gyula szerpap Petrosénybe káplánoknak küldettek. Karácson József segesvári káplán a csik-somlyói róm. kath. tanítóképző intézet igazgatójává nevezetett ki.

Balázs Gyula okleveles kántortanító Szarvaskendré kántortanítónak, Fodor Miklós okleveles kántortanító csik-szent-györgy-bánkfalvi első, és Füstös János okleveles kántortanító csik-szent-györgy-bánkfalvi második s egéd kántortanítókká nevezettek ki. — Petres Gyula deményházi helyettes kántortanító ezen állomásán véglegesítettett.

— **Mikes János gróf** hitnanhallgatónak aug. 4-én adta fel püspök urunk ő Méltósága a kisebb rendeket.

— **Memento.** Orvendetesen szaporodik azok száma, kik méltóságos Püspök atyánk kegyes hívó szövegét megballva sietnek bejelenteni az egyháznegyünkben augusztus hóban tartandó első papi szentgyakorlatokban való részvételüket azt hiszik azonban, hogy még nagyon sokan vannak olyanok, kik egyik, vagy másik ok miatt mind ez ideig nem jelentkeztek. Nekünk pedig okvetlenül szükséges mielőbb teljes tájékozottsággal birnunk a megjelenendők számáról, hogy a kellő időben megtebessünk minden előkészületet arra nézve, hogy a résztvevők elhelyezéséről és kellő ellátásáról tökéletesen intézkedhessünk, nehogy bárkinek is e szempontból is valami fogyatkozást kelljen éreznie. Ezért szeretettel felhívjuk mindazon kedves paptestvéreinket, kik az ideai szentgyakorlatokban résztvenni ohajtának, hogy szándékukról alattírtat, kit méltóságos Püspök urunk kegyessége az előleges intézkedések megtevésével megbizni méltóztatott, legkésőbb e hó 15-ig ebbeli szándékról értesíteni sziveskedjenek. **Steinicz Erőde**, felkiigazgató.

— **Püspöki látogatások.** Ugy látszik püspök urunk ő Méltósága minél előbb igyekszik megvalósítani azoz vágyát, a mit legújabb körlevelében úgy fejezett ki: „vellem nosse omnes (meos) et singulos nominatenus“. Ugy tesz tehát mint a jó pásztor, meglátogatja juhait, meglátogatja főleg a nyáj pásztorait egy-egy nem hivatalos alkalommal is; még pedig nemcsak az itt helybeliek részületnek ezen kitüntető látogatásokban, hanem egy-egy — nem épen egész szomszéd — parochián is gyakran azt veszik észre, hogy magas látogató érkezett. Ilyen meglepetésszerű látogatásban részesült a napokban Alvinc, Piski, s Vajda-Hunyad, a mely plebániákat ő méltósága — mint mondani szokás — „incognito“ kegyes látogatásával szerencsételtett. Hogy az ily látogatásoknak üdvös eredménye lesz, kétségtelen.

— **A rendkívüli statusgyűlés** ideje, mint már jeleztük f. hó 10-ére tűzött ki. Püspök urunk ő Méltósága 9-én reggel fog székvárosából Kolozsvárra utazni, hogy — mint a statusgyűlés elnöke — az ideai gyűlésen először elnököljön. Ezuttal, mint értesülünk, a kolozsvári egyházközösség nagyobb ovatióban fogja ő méltóságát részesíteni. A statusgyűlés előre láthatólag csak rövid időt fog igénybe venni s 10-én bizonyosan be is végződik. Annál érdekesebbnek ígérkezik a majd később tartandó rendes gyűlés, mely főleg tanári rendtartással, fegyelmi szabályzattal stb. fog részletesen foglalkozni.

E hó 11-én d. u. 4 órakor püspök urunk elnökölni fog az igazgatótanácsnak szintén Kolozsvárt tartandó gyűlésén, melyet ő Méltósága ohajára 13-áról e napra tettek át, hogy a vidéki igazgatótanácsosok is jelen lehessenek. Ez a gyűlés főleg azért közérdektű, mert ezen szokták a gymn. ittjűságnak az alapítványokat kiosztani.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mihelyt Püspök urunk ő Méltósága tudomást szerzett arról, hogy ftemplomunk ki-

festéséhez nincs meg a kellő összeg, azonnal saját pénztárából 50 frutal kegyeskedett hozzájárulni, mit midőn a nyilvánosság terén is hálátelt szívvel a legfőbban megköszönünk, egyúttal kérjük Istent, hogy ő Méltóságát jó egészségben egyházunk és hazánk javára sokáig éltesse. Topánfalva, 1897. aug. 5. Lestyán Lajos, plebános. Molnár Sándor számadó gondnok.

† **Balázs Antal** nyug. korondi plebános három évig tartó súlyos betegség után, a nagyszebeni orsz. tébolydában folyó 1897. évi augusztus 4-én életének 63-ik, papságának 40-ik évében, a baldoklók vigasztaló és erősítő szentségével ellátva, az Urban csendesen elhunyt. Temetése f. évi augusztus 6-án, d. u. 3 órakor volt; a temetési szertartást Gidófalvy Gergely, prépost-plebános végezte a szebeni papság segédkezése mellett. **R. I. P.!**

— † **Földes József** a csiksomlyói róm. kat. kántortanítóképzői igazgató tanára f. hó 24-én meghalt. Az elhunyt családja, a következő gyászjelentést tette közzé: Alulírtak a közeli és távoli rokonok nevében is, szívők legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy a gondos férj, a gyöngéd atya, Földes József, a csiksomlyói róm. kat. tanítóképző igazgató tanára, munkás életének 56-ik, második házasságának 3-ik évében, bár csaknem az önteláldozásig hű ápolásban részesült, folyó hó 24-én d. u. 2 órakor a baldoklók szentségével ellátva, végelgyengülés következtében elhunyt. Hült tetemei 26-án d. e. 10 órakor fognak a köztemetőben elhelyeztetni, s az engesztelő szent mise áldozat ugyanakkor az egek Urának bemutattni. Nyugodjék békecséjében! Csik-Somlyón, 1897. július 24-én. Ozv. Földes Józsefné szül. Albert Karolina az elhunytak neje. Földes Zoltán, az elhunytak fia Földes Anna az elhunytak leánya, Dobos Ferenc, mint az elhunytak mostoha fia.

Az elhunyt 1842-ben, Nagy-Magyarban, Komárom megye, született. Iskoláit Győrött befejezve, a népvelés terére lépett, kántortanítóvá lett s mint ilyen Magyarokon, Nyitramegye, szép sikerrel négy éven át működött. Ekkor a nemzet szerény napszámosát, ki úgy a népoktatás, mint irodalmi munkálkodásban egyaránt feltűnt, Erdélynek boldog emlékü nagy püspöke Fogarassy Mihály a csiksomlyói képezdén megüresedett paedagogiai szakra birta meg tanárnak öt év múlva helyettes s csakhamar egy év után rendes igazgató tanárává lett a képezdének. Alatta a csiksomlyói képezde beléletében, egy valóban új korszak vette kezdetét. Az eddig két osztályú képezdén a harmadik osztály megnyitottat s a növendékek részére az intézet konviktussal kapcsolott össze, mi által a ritka kedvező feltételek következtében lehetővé tétellett, hogy a székely ifjak, esekély anyagi áldozat mellett kántortanítókká képezthetessenek. Különösen a népoktatásnak szánt irodalmi munkásságának termékei közül egy: Abc-s könyve, egy „Irvoelvasás“ című munkája a többek között elismerő figyelmet kellettett. „Direktori gyönyörűségek“ tréfás monologja jó kedvű humoráról tanuskodik.

Képezdei tanárkodásának első éveiben, 1874 aug. 8-án megüszült. E házasságából 7 gyermeke származott. De rövid ideig 10 évig tartó boldog házasságát s ennek örömeit a halál angyala kegyetlenül megzavarta. 5 gyermekét s hű nejét egymás után veszette el s a súlyos csapások folytán magának a munkás tanárnak férfi erejét is megtámadta a sorvasztó kór, mely ezentúl lassan ölé méregként pusztította életét. Hogy önmagának s két árvájának legyen valaki gyámolítója, 1894-ben újra nősült, de minden ápolás dacára sem volt képes többé a sorvadást romboló munkájában feltartóztatni, ágyhoz szegezte az őt s fél évig tartó súlyosabb szenvedés után kioltá életét. Temetése e hó 26 d. e. ment végbe. Nagyszámú rokonai, tanártársai, halás tanítványai s jóbarátai állták körül gyászos ravatalát. Lengjen béke porai fölött!

— **Bücsújárási értesítés.** 1897 ik évi szeptember 9-én országos bücsümenet indul a budapesti sz. Ferencendiek belvárosi (IV, ker.) templomából Mária névnapjára szept. 12-ikére Nagy-Mária-Czellbe. A szegényebb néposztálynak is alkalmat akarván nyújtani, hogy alacsonyabb ár-szabás mellett a zarándoktatban azok is részt vehessenek, a mi pedig vasúton való utazással el nem érhető, azért ez évben Budapestről Bécsig nem vasúton, hanem külön gőzhajóval történik az utazás, minthogy csakis így vagyunk képesek a szegényebbeknek oly kedvezményt nyújtani, mit vasúttal legjobb akaratuk mellett sem tehetnénk. És mindamellett, noha a útnak egy részét hajóval teszszük, még is egész bücsújárat tartamának ideje csak 6 napra terjed E bücsümenet főnapja, a múlt évektől eltérőleg fontos okoknál fogva, Kisasszony napjáról Mária névnapjára tétetett át.

— **Pályázat** az ehedi róm. kat. kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Jövedelem: 75 kalonya buza 75 frt és 75 kal. zab kepe 45 frt. értékben. 30 szekér tűzifa 30 frt, három holdnyi szántó és kaszáló jövedelme 20 frt, ezen kívül van gyümölcsös és veteményes kert. Püspöki segély 50 frt. Államsegély 124 frt — képesítettnek, a hivatástól magtári segély 30 frt, stola, ospora és tandíj 50 frt körül. — Kötelesség: az összes kántori és tanítói teendők elvégzése. — Folyamodványok augusztus hó 20-ig alattírt-hoz intézendők. — Személyesen megjelenő előnyben fog részesülni. Eheden u. p. Deményháza, 1897. auguszt 2-án. K a l a p á c s I m r e, lelkész, iskolaszéki elnök.

— **Pályázat.** A csik-ménasági róm. kat. elemi iskolánál a II. és III. tanítói állomásra kettős pályázatot nyitok. Javadalma a II-nak: díjlevél szerint készpénz és terményekből 270 frt a községtől; 130 frt. államsegélyből. a III-nak 400 frt. államsegélyből; mindkettőnek természetben lakás, kert; iskolafűtés címén a gyermekektől egy egy hozatal fa, a III-nak még 4 öl lágú tűzi fa a községtől. Teendők: az iskolaszék által meghatározandó mindennapi és ismétlők tanítása s a II-nak a segéd-kántori teendők végzése is. Kántor-tanítói oklevéllel „esetleg“ mindkét állomásra pályázhatni augusztus 25 ig. Ant al J ó z s e f, iskolaszéki elnök.

— **Pályázat.** A esikésatoszegi tanítói és segédkántori állomásra ezennel pályázatot hirdetek. I. Javadalma: 1.) 350 forint készpénz a község pénztárából havi részletekben, 2.) stola és sztmise alapítványi jutalék mintegy 15 frt. 3.) lakás, mely áll 1 szoba, konyha, kamra és pincéből sütőházzal. 4.) Egy kis veteményes kert. 5.) 18 terü lágú tűzi fa. II. Kötelessége az I—II osztály önálló és az ismétlők tanítása, segédkántori teendők végzése. Pályázni szándékozók kérésüket f. évi aug. 20-áig alulírtotthoz terjeszszék be. Csik-Csatószeg, 1897. július 14. B á l i n t L a j o s, plebános, iskolaszéki elnök.

— **Pályázat.** A gelencei róm. kat. hitközségi népiskolánál, a tanítói állomások, az állami segély igénybe vételével újra szerveztetvén, három állomás okleveles tanerőkkel betöltendő, mi célból ezennel pályázat hirdettetik. Az állomá-

sok következők: 1) egy kántor-tanítói állomás, 462 frt 76 birtok, termény és pénzbeli évi javadalommal, 2) egy tanítói- és segédkántori állomás 445 trt. termény- és pénzbeli évi javadalommal, 3) egy új (negyedik, inkább tanítónői) állomás 400 trt készpénz évi fizetéssel. Ezen fizetésekhez számítandó még a jövő évtől fogva esedékessé válандó évi 50 frtos ötéves korpótiékok az államsegélyből és a megfelelő lakások. A megválasztandók tanítási munkaköre a kántori illetve segédkántori kötelességeken kívül a tanév elején fog részletesen kijelölni. Pályázni óhajtó róm. kat. vallású okleveles tanítók illetve tanítónők kellően felszerelt folyamodványukat, folyó évi augusztus hó 25-ig, a gelencei róm. kat. plebánia hivatalhoz nyujtsák be. Gelence, (Háromszék megyében, erdélyi rész.) posta-helyben 1897. július 28-án. Csiby Tamás, plebános, Lukács Gergely, jegyző. Cseh Imre, gondnok

Szerkesztői üzenet.

M. J. Megkaptuk a cikkeket.

S. J. Verespatak. Elhagyjuk a rendes st. gy. idejére.

T. L. A plebánia történetét szívesen folytatjuk, csak arra kérjük, hogy tessék még legalább 1—2 számra valót beküldeni, hogy ilyen nagy hézagok ne maradjanak.

B. Gy. Az ígért nyári tárcákat várjuk, várjuk . . .

Er. Jó. Az ígért szép szó . . .

Pénztári üzenet.

R. L. Szentkatolna. Tessék a hirdetésdíjt beküldeni, mert a választmány határozata értelmében pályázatok csak akkor közölhetők, ha a díjat előre küldik. Nyugtát annak idején küldünk.

Mablknecht Keresztély

es. k. ipartörvényileg bejegyzett cég
Szt. Ulrich — Gröden — Tiroiban

ajánlunk templomi famunkákra, úgy mint mindennemű és nagyságú oltárok, szöszékek szent szobrok Jézus szobrok szt. sírok jászolok, finom kivített dombormű statióképek és minden e nemhez tartozó egyházi faragó művészetbe vágó dolgokra a legmérsékeltbb áron.

Illustrált árjegyzékeket, tervezeteket, költségvetéseket kívánatra bementve küldök.

Ajánlás:

Tekintetes úr! A küldött szt. Joachim és szt. Anna szobrokkal igen meg vagyok elégedve. Tisztelettel

Möller Ede,

apát főisp. pleb. Fer. József r. lovagja Brassó. Erdély.

Igen tisztelt Mablknecht úr!

A lourdesi Mária-szobor, melyet tkts. címén a helybeli templom számára küldött minden tekintetben mesteri kivitelű úgy a faragászatot mint a színezetet illetőleg: az ára is igen mérsékelt. A szép munkával nemcsak magam vagyok megelégedve s önnök hálára kötelezve, hanem nyugodt lelkiismerettel a legmelegebben ajánlhatom hasonló szebrásznati munkákat illetőleg a ftdő lelkészkező paptársainknak is.

Neudorf Lipa mellett (Magyarország)

Tisztelettel

Hold Adám, plebános.

Kiadja: Az erdélyi róm. kat. Irodalmi Társulat. Felelős szerkesztő: Pal Antal.

Szerkesztőtársak: Balinth György, Peter János dr., Vass Albert, Zlamál Agoston.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulafehérvárt.